

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Скортечъ.)

ПЕШТА.

Неделя

5. Декемвріа. 1843.

Год. II.

РУССКО СВЕТКОВАНЬ БОЖИГА.

(продуженіе.)

Са великимъ нестерпѣлемъ оглашеніе у Церкву чекала въ Домаїцѣ. Како дакле пе-
вый путь звонъ у Церкву огласи, то въ вѣнь
она стояла на прагу собною, гли су крас-
ено — обучени гости снаван и почигали, и
гласно имъ почте говорити: „Чуйте, чуйте,
Вы красно — обучене дѣвице! Вѣнь въ време-
устаянія. Ваши избрани Обручницы вѣнь су
отдавно уранили, и свое хальчине очистив-
ши обувли; они су вѣнь и на два вѣнара бы-
ли, и трое свиня убивши по добру щѣну из-
ѣкли; такођеръ су и по лединзма тумара-
ли, и за свое избране неѣсте запытывали.
Чуйте, устайте! устайте! Такъ берже
казуйте, шта сте доброго сневале, и кога
сте у сну видите?“ —

При овымъ речъ сѧль яко отвори Домаїцѣ врата, и са старомъ своюю майкомъ (Старицомъ), уѣ красно обученымъ дѣви-
циама унутра, да имъ ныюве сне истолкую.
Међу ныма су свада виђалесе и Свѣе, кое
су избрани Обручницы потайно овамо слав-
ли, а и Позивальке, кое су очетъ зиле Май-
чице юшть у вече подговориле, да на Свѣе
добро назе, и да снєве истолкую, ако ѹй оне
добро и пробытачно изяснили не буду. —
Домаїнъ и Домаїца ни су могли Свѣяма и
Позивалькама забранити, да съ ныма унут-
ра красно — накићенъмъ дѣвицама неуђу: съ
овымъ бы они стародревне Русске нрави и
обычае повредили, и тако у свађу и даву

са читавоющъ вароши упустилиссе. Сневи кра-
сно — накићены дѣвица, къ е су ове нови
сневали, были су отъ велике важности: ће-
бо су имъ се после они озбильски и на яви
догађали; али, треба ѹй въ добро истолковати
и погодити, чиму се изыскывала осо-
бита вештина и проницательна глава. У томе
су и љаше старе жене веште биле и съ
похвалама се превозносиле, зато ѹй въ свада
на оваковыи мѣстама по неколико, или баръ
по једну виџти съло, и ныюва су се снева
толкованія и изясненія вообще за истинита
держала. Исти ови сневи после су свуда по
свима гостїйскимъ домовима отъ речи до
речи за време божијованія казивали и явно
приновѣдали. — Садъ да се послуша санъ
красно — обучене једне дѣвице.

„Садъ чай Івановна мой санъ!“ пови-
кне између ныи једна богата дѣвица.

„Но, но, де кажи намъ голубице моя,
Аграфѣна Федосѣвна“ (кѣи Федосіе
Феодосіе)

„Дакле послушай Івановна; текъ што
самъ мало задремала была, аљ и усмотримъ,
да мѣсецъ изыђе, и помысли самъ гди?
Тако ми мога отца, на балвану. Златни нѣ-
гови рогови окренуты были су у зелену ба-
шту, а у зеленой башти цвѣтали су цервен-
касти цвѣтови, тамо су јастле красне ябу-
ке, тамо су пѣвале мале птичице и јужни
зрикавцы. Кадъ я ово све усмотримъ, то се
тако уплашимъ, да самъ се онай часъ у я-
стукъ увида!“

„Ей видишъ, Друго! Ты умало се неиздаде!“ повыкну проче дѣвице.“

„Ахъ, мое Дуге, то е егр шино было! я самъ хтѣла говорити, аль сзыкомъ ни самъ могла макнуть, я самъ хтѣла устати, аль су ми ноге чисто као сапеге быле. Мени е тако тежко было, као да ме е тко одь гнявіо. Садъ на єданпуть на ноге скочимъ. Ху, аль шта опеть смотримъ? — Ной птица корачаше у башти доле и го е тако, као да се шеташе. Но у єданъ ма и я се створимъ у башти. Я врата разченымъ, аль Ной веъ в отлетіо быо на месецъ, седне на златанъ нѣговъ рогъ и мен къ себи зваше. Я воинину не знамъ како? али у єдномъ туенутку ока наћемсе и я на месецу седећи поредъ нѣга.“

„А шта се далѣ догодило?“ запыта Старица.

„Я за далѣ више ништа незнамъ, Ивановна!“

„Ты си заиста твою руку подъ главомъ имала?“

„Я не знамъ!“

„Есть, есть, повыкну друге, мы смо се видиле, Ивановна, кадъ в синоћ Аграфѣна Федосѣвна руку подъ главу метла и онда твердо заспала.“

„Видите дакле красно — обучене дѣвице, да сте вы same криве, што ваше спеве заборавите.“

„Садъ шта му драго; него болѣ кажите намъ, Ивановна, шта санъ Аграфѣне Федосѣвне значи?“

„Ахъ, каковий е то красный санъ, красно — обучене дѣвице! Само ме садъ послушайте! Свѣтлый онай мѣсецъ, когъ сте усну видиле, то е вашъ отацъ Федосій Ивановичъ; златни мѣсеца рогови, то су дѣца, коју Федосій Ивановић има, т. е. Аграфѣна Федосѣвна и Иванъ Федосѣвни; зелена башта, то е туђе двориште; цервенкасти цвѣгови, који су у башти цвѣтали, то су младе невѣсте, а красне ябуке опетъ су младоженѣ, и мале птичице купно са мркимъ зрыкавцима, што су у башти пѣвали, то су красно — обучене

дѣвице; Ной птица, што се у зеленої баши шетао, то е избранный Суђеникъ у своме дворишту, а Ной птица што е на златномъ једномъ мѣсеца рогу седио, а Аграфѣна Федосѣвна на другомъ, то су сватови И то е све тако, као што кажемъ, нити може другоячие быти.“

„Али, Ивановна, хоћею я се тай сватови насекоро держати?“

„Ахъ любезне и премногозн мое годубице.“ Ако је истина да се санъ нје сасвимъ изнен; то ће заиста насекоро догоditи се тако, да Вы чисто не ћете ни примѣтити, кадъ Свати љимонрођу; неће те ни на умъ узети, кадъ Свае дођу; вити ћете спазити, кадъ ће се уговори почети и доверишити: и једва ћете мало намиристати, кадъ ударе руку о руку, и за асталъ посѣдакъ, и т-къ после једанпуть ћете све ово примѣтити; т. е. величественность и красоту блистајућесе невѣсте при богатој части; уваженіе и велеславије блистательнотрептећегъ младоженѣ при свектованю веселоподвикиваюћи сватова. — И то ће се све насекоро сбыти; вити ћесе съ тымъ и найманѣ закосњавати.

„Ай, та ты увекъ, Ивановна, тако говоришъ? да мой санъ ништа друго, него само то значи; а я ти опетъ немогу зацѣло вѣровати.“

„Знай, Аграфѣна Федосѣвна! да ћешъ зацѣло юшти овога пролећа невѣстомъ постати. — Избранни Обручницы веъ су отдавно Дневнике прегледали и уговоре учинили.“

„А шта ты то говоришъ, Ивановна?“ пришапне Домаћица Старицы. „Немой ствари Феодосіе Ивановича тако хвалити и славити; ћръ лагко можесе догодити, да се та стварь расквари!“

„Ахъ, я што знамъ, то я добро знамъ; а тайне я юшти нигди досадь изјавила ни сањи... При коимъ рѣчма и попѣвне,

(продужићесе).

(Черта изъ жицата Церногорца).

(конацъ)

Да бы тако свою цѣль лакше постигао, отважисе Станко у хандуке. И штуцамъ памѣрнисе на єдногъ Турчи а, та га отъа смакне, а промъ онець Ливниомъ поручи, да ће до-
тле свако ъ Турчина, кога годъ ухвати, смер-
тию уморити, докъ му жену и дѣцу непо-
врате. Али Турцы ни су ни марили за нѣго-
ву поруку, кое после тако Станково срдице
напуши осветомъ, да више ни єдному Тур-
чину ніје праштао. Опљ є и после юшти ви-
ше путій свою жену и дѣцу натрагъ искао;
али су свагда Турци нѣгову прошњу отба-
цивали кое га є тако већ расцалило было,
да є найпослѣдње ухваћене Турке сваконкомъ
мукомъ мучио, морио и сѣкао. Свако є лѣ-
то у дружству свои ортака око Ливна провео
и Турке вребао; а зими є у свомъ отечеству
у Црнай — Гори пробавио. Но што є годъ
бурови спрама Турака био, то се спрама
Христіана человѣколюбиви и искренни показа-
зывао, сбогъ чега су му ови свагда, кадъ му
в годъ погибелъ прстила, помоћ давали; и
сбогъ тога су га и Аустрийски Граничири ра-
до защищавали, и зато га Турцы поредъ
свои свои четовиа, никако ухватити ни су
могли. Пакъ бы се онець лакко могли отъ
нѣгове силе освободити, да су му само на
захтѣванѣ нѣгову жену и дѣцу повратили.
Но ово они ни пошто ни су хотѣли учинити:
или што су се надали, да ће га ма кадъ у
свое шаке добити; иль што они као велики
блудодѣни су могли докучити и вѣровати,
да є ово Станково строго поступанїе съ Тур-
цима само послѣдица жарке любови спрама
свое породице; еръ такову любовь може са-
мо онай у своме сердцу осећати, ако му є
сердце отъ свакогъ отровногъ раскошнія чи-
сто и свободно: блудодѣни напротивъ отъ
цвѣта до цвѣта као паукъ гмижући, и свуда
вмѣсто меда, кои є изсисао, горкій отровъ
остављаюћи, никада ніје осѣтio божес-вений
жаръ супружеске любови; зато и неможе нѣ-
зину крѣпость и силу процѣнити, него брои
све ово међу гатке и предразсуден а. Съ то-

га ніје се ни чудити цѣкима, кои доказую, да
є излишно женитисе. — И цоређъ свега то-
га ни су се Турцы усудили што го ће неспо-
сно Станковой жени или дѣци учиниги; еръ
се овай заклео био, да ће сву ону обытель
истрѣбити, коя бы се усудила нѣговой поро-
дици каковыи вредъ нанети.

Но умало што ніје Станко заглавио. Тур-
ско Поглаварство потужисе кодъ Аустрий-
скогъ Надлежателства, да Аустрийски Гра-
ничари Турске разбойнике защищаваю; на
кое наши Граничари, да ово потворенїе отъ
себе отбаце, издаду заповѣсть, да Станка
живи и невредима ухватите. Станко дакле ни-
какова зла напишћи нечинији ніје се никако-
вому ни отъ наши надао, тако буде верло
лакко отъ Граничара ухваћенъ и на Удбину
ко Управителю ко дона отведенъ. Ово се до-
годи при свршетку јесенски дана, кадъ є
свѣтъ почeo поля покривати, а высоке онда-
шији планине готово већ сасвимъ затериао.
Садъ видећи се Станко у овој бѣли и жало-
сти, да ће Туркомъ здравъ читавъ у руке
преданъ быте, прене се малко; еръ є добро
знао, шта га тамо чека. Замоли дакле онда-
шији заповѣтника кордона, да га не бы
Туркомъ зарана и за высока дана, него подъ
вечеръ, шт каснє може, предао. Што є
молјо, то є и и молјо. — При чардаку Ку-
ку, на старой међи три сата далеко отъ Уд-
бинѣ имаћше га Заповѣтникъ кордона Тур-
комъ предати, кои су тамо юшти зарана у-
јутру дошли были, и цѣо данъ на нѣга чека-
юћи яко озебли. Аљ добывши доџе у ве-
черъ Станка у руке, отъ радости забораве
све неволје, и закую му у букаги обадве но-
ге. То се, као што већ рекосмо, на Ку-
ку догоди. Ово є высока гора на Турской ме-
ђи; путь преко нѣ води край дубокогъ сур-
дука отъ кога су брегови тако стермити, да
се никога не био могао безъ погибели жив та-
у нѣсъ спустити. Пре него што су се на
путь отиснули, рече Станко Туркомъ, да
бы радъ бы свою тѣлесну нужду извершити,
и подъ тымъ именомъ отиде съ єднимъ Тур-
чиномъ на страну, на край истога орега, гдѣ
є лежала слова клада, у кое пашь тако бы-
ше обаги о (отруиуо), да су се могле нѣгог-

ве гране лагко отцѣпти. Кадъ се Турчинъ отъ Станка оберне, то отломи овай у єданъ часъ єдну подобру грану, те љуни съ ньоме Турчина исподъ ч аме по обрѧной глави тако лагко, да онъ отма мертвавъ на землю падне, а Станко не хаеши за погибель, коя му претяше, (бръ га є вадъа већа бѣда и неволя у Турскихъ рукама очекивала). спусти се съ букатіја у сурдуку, кој быаше на срећу нѣгову свѣтломъ нагерпанъ, и валиоћисе доће сретно па дно, прѣ него што су се отали Турци освѣстили, отъ коихъ боги не єданъ не имао волѣ истымъ путемъ у потезу за гњинъ поћи. — На срећу свою нађе Станко доле у сурдуку єдногъ Козара, кој є косю ѕкири и дугачку пушку. Овога садъ замоли, да га опрости отъ букатіја, кое козаръ, прислонивши пушку на єдно дерво, одма драговольно учини. Станко садъ увидисе опроштенъ отъ окова, таки сграби пушку козарову и берзо полети съ ньоме у планине. Козаръ стаде викати, плакати и ядиковати, што му Станко умѣсто захвалности юшти и пушку отнесе; али Станко неимаде времена молити га, бръ су па то и нѣгови стражари Турци другимъ угоднијимъ путемъ већ у сурдуку стигли, и управо Козару се упутили били. Ђдни су отъ ньи садъ хотѣли Козара убити, што є Станку букатіје съ ногу обио; но други видећи, да є и самъ отъ Станка поробљенъ, сбогъ чега и плакаше, совѣтоваху своимъ друговима, да га у миру оставе, и да се поберже изъ сурдука чисте; бръ — приоддаваху — ето му є врагъ опегъ дао пушку, пакъ ће доћи юшти и са свои оргацы, те ће насъ све до єдногъ поубијти, као што є већ єднога отъ насъ ено и убио. Узвевши дакле Турчина, кога быаше Станко словомъ граномъ на мертвво убио, берзо отиду преко Лапца кући; а Станица опетъ изчезне у щуми, защищенъ тавномъ ножио, коя быаше међутимъ землю покрила. Послѣ нѣколико дана посѣти Станко жалостногъ Козара, коме донесе натрагъ отнешену пушку, захвали му, што га є огъ букатіја а съ тымъ и отъ Турака освободио, и обдари га богато кое оружјемъ, кое новаци.

Послѣ овога догађая Станко јошти много опире съ Турцима поскусао, него пре, непрестанно отъ ньи иштући свою жену, и дѣцу, безъ да му се захтеваши изверши. Онъ је нѣколико лѣта у немирномъ и несносномъ хайдучкомъ стану провео; кадъ му се его опетъ нова несрѣћа догоди: ухватише га сиромаха опетъ на наш љи страни, пакъ предадоше жива и здрава рано у єтно лѣтно ютро Туркомъ на Чемерница кодъ бунара. Ови га отма на коня баџе, свежу и исподъ коня окују. На путу преко Куленова разбоя и паније поведе се међу пивима и Станко је слѣдјућији разговоръ:

„Но Станко, садъ си намъ опегъ у рукама; ты си доста већи Турака немиломъ смртно смакао, садъ је дакле на тебе редъ дошао, вадла, хоћешть у великихъ мукама платити.“

— Турци, знамъ я добро, шта ме чека како самъ Вамъ у шаке пао; али шта Богъ и светији Никола даде. Само жалимъ што ни самъ могао юшти онолико Турака убити.

„Пакъ шта си учинио отъ толикогъ оружја и сребра, кое си отъ потучены Турака отео?“

— Оставио самъ га већомъ частију у єдной пещери, где ће сигурно истрнути; бръ га безъ мене нико наћи не ће.

„Пакъ гдѣ је то? Ели то далеко? Не били намъ показао, гдѣ је та пещера?“

— Зашто не би показао! Што бы ондѣ гњивло, Турско је было, нека га дакле опегъ Турци и носе.

То је было доста казано, за побудити у највећемъ степену прирођено Туркомъ лакомство: Они га стану молити и улагивати му се, само да имъ покаже за то велико благо. Станко јиј дакле доведе къ дубокoj єдной яруги, у коју улазъ быаше тѣсанъ, стерменитъ и мраченъ, пакъ имъ рече: „Ето Турци, ту у той ями имате доста оружја, сребра и сваке друге робе; дакле ако хоћете, а вы сиђите се и поизносите све напоље. Млађи Турци хотѣли су маомъ доле у рупу нћи, али сгарји су имъ предупредили, говорећи, да є може быти яма безъ дна, пакъ

й Станко жели све ондѣ погубити. Што јй
тодѣ Станко винше наговарао, то су се они
све већма у воли отвраћали; врѣ имъ се за-
иста чинише, да имъ је Станко наумјо био
у овој мрачној провали гробъ преравити.
Пакъ зато опетъ немогуће имъ бијаше опро-
стисе съ онимъ благомъ, кое се по речма
Станковима ондѣ у пещери налазаше. Послѣ
дугога совѣтования и договарања найпослѣ у-
пытао Турци Станка: бы ли онъ въ яму си-
шао, и све, што је у њој изнео. То је башь
Станко и чекао, ај да се не бы издао, за-
таки свою радость у себи, пакъ имъ ладно-
кивно рекне, онъ ће доле сићи, само ако га
окова освободе. Лакоми Турци поврѣдаваше
му и спустише га слободна отъ свакогъ ско-
ва у провалу, пакъ да ји не бы Станко ка-
кога ће преварјо, наперните свое пушке у
јму. У јданъ махъ баџи Станко пушку изъ
јаме. Турци отъ радости ни су знали шта
садъ да раде, при чему забораве сва прави-
ла назеня, чекаюћи нестерпљиво, шта ће
се и даље наполѣ баցити, и сами себи у мы-
сли представљаюћи, колико ће блага кући
донети и шта ће съ њимъ започети; кадъ
зље его изненада са оближње горе пушка пу-
че, и јданъ Турчинъ љуши собомъ мртавъ
о земљу. — Ово је садъ проче Турке тако у-
планило, као да ји в гроњу изъ ведра неба
ударјо; и къ ти што су годь берже могли,
узише на конј и заборавивши Станка, ору-
ђе и сребро, кое кудје као помамљин раз-
блѣгнусе, а Станко остане престъ. Иста ру-
ничага, у коју је Станко сишао био, имадијаше
јоште јданъ излазъ; докъ су дакле Турци
кодъ једногъ улаза сребро и злато изгледали,
дотле се Станко унутри вооружа, изыђе на
друга врата изъ друге, берзо узтерчи на гору,
опали пушку и убије Турчина на мѣсту;
а други Турци отъ овога мыслећи, да се
Станко са свои ортаци сдружио, и съ њима
заедно на њи навалјо, берже болѣ окрену му
лећа.

Тако је Станко пуны 20 година провео.
и за ово време до сготину Турака смакао, и
то све само зато, што му ни су хотјели жену
и дѣцу повратити. Кадъ су Турци найпо-
слѣ увидѣли, да га ни на кој начинъ немогу-

убити или ухватити, стану мыслити, да му
и самъ нечестиви у помоћи, и жељећисе већ
вданпутъ опрости ги толикогъ зулума, пошлио
му натрагъ његову породицу. Тко да опише
Станкову љадост, кадъ је видѣо, да му је нај-
топлија жеља садъ испунића, кадъ је сирћч
послѣ 20 година первый путъ жену своју за-
герло и дѣцу полюбјо? Сузе љадости поли-
ши му тујомъ и жалостљо уморшено лице;
све би ноге и мuke радо је онъ у овай часъ за-
боравио, кое бијаше дотле претерпјо, и пунъ
захвалногъ осећања падне на колѣна и нај-
топлије благодари свемогућему Богу на овој
срећи. Затимъ отиде у Личку Регементу и
населио са својомъ обитељи (фамиљомъ) у
св Негрев ј (отпре Брувнанской) кумпанји,
имено у селу Омпици. Оѓь овога времена
бао мирный житель у кругу своеј породице
живјо; но мерзост спрама Турака, коју би-
јаше у време свога хайдукованја у сердце уко-
ренјо, толика је била, да Турчина никада
винше нје могао предъ своимъ очима гледа-
ти, безъ да не бы осветомъ запламљо, и кадъ
бы зетъ његовъ, Турчинъ, за кога се била
једна његова кћи у време сужанства удала,
посећити хотјо, поручи му Станиша, да
ако му је животъ мјо нека кодъ куће остане.
Послѣ многи прошенија испуни му найпослѣ
жеље и дозволи, да свою свекрву посећти;
али Станко је био отишао за време овога по-
ходјења къ своме рођаку, и послѣ осамъ да-
на поручи зету, да си узме конја и да отиде
кући што берже, да га не бы ондѣ застao. —
Зато је и драговљно прилику употребио, коя
му се у ратно доба противъ Турака отъ год.
1787. на руку даде, те је ступио у војску, по-
стао наскоро арамбаша (Feldfebel) кодъ Сере-
жана, и отликовао се у свакој прилици са
особитомъ храбростју и юначествомъ, тако
да је био чрезъ цјелый животъ свој Турцима
на страху и ужасу.

Послѣ овога рата добије Станиша јоштъ
једанпутъ прилику, где је показао свою
мужественост. Када је сирћч велики Јо-
сије II. Царъ и Краль, Краину походио, и у
Грачацъ дошао, то се његовомъ Величест-
ву многи жители који близу старе меће на
Чемерници стояху, потуже, да имъ два Тур-

чини много злачине. Добротворный да кде овай Владѣтель упыта ондѣ бывше, были се ткогодь нашао, кои бы се отважио ова два Зулумджа убити, докъ се онъ изъ Зерманѣ поврати. Ови му одма за Станка и нѣгово юначество казаше и тако бы тай посао заиста нѣиу наложенъ. Старый овай юнакъ, не губећи ни мало времена, узме нѣсколько свои бывши другова са собоиъ, и преће преко Чемернице кодъ Орлове греде на Турску страну; јрбо овдѣ обыгаваху два речена Турчина. Кадъ су ови опетъ на Чемерницу поездили, да глобе Христіане, ухвати јй Станиша у Айтлеруци, отсъче имъ обадвоици главе, и донесе јй у Грачаць пріе него што се Царь онамо повратио. Нѣгово ово юначество обдари Јосифъ II. са 12 дуката, и свакоме отъ нѣговој дружства покло ни по 2 златна дуката. Станко је послѣ овогъ јошти дуго времена живио, и ко је съдоглавъ мирно кодъ свога огњишта преминуо.

Тко може да се не диви овоме юнаку, кои је изъ любови спрама овое породице толике бѣде и муке препратио? — И положено мы у томе нѣгову вредность што је толико Турака смакао, него у томе што је намѣри својој свагда дерновенно и постоянно слѣдовао, нити се отъ нѣ препреченија, нити очевиднимъ погибеностима; нити дугогтранѣмъ (за 20 година) дао отвратити. Животъ нѣговъ дае намъ најбољији ключъ, коимъ да резрѣшимо ону загојетку: „како су Церногорцы досада Турской сили одолѣли.“ Любовъ спрама отечества и спрама Рода (у тѣшнемъ и ширѣнѣ смислу), сила, топла, неограничена любовь и произтичуна изъ нѣ лабрость онай јакиј бедемъ, кои ји отъ душмана брани. — Многимъ отъ наши изображенїи Браћа чинит' ћесе ово миће претерано, јръ смо мы непрестанымъ общенѣмъ съ туђинами мекопутни постали и Славянскій Характеръ у насъ изопачили; аљ у овимъ опачностима садашнѣга изображена неприступны гора гое прави Славе съ нови непрестанно јошти ћуди, спрама кои су ѡрда нај вѣтиномъ отврдила; хране

ватру, кој се у нашимъ нѣдрама давно утерпила; творе дѣла, кои къ нама само улицы невѣроятны пречица долазе. Камо срећа, да једанпутъ огъ овога чувара Старославянски крѣпостї, кадъ имъ лучу садашнѣга изображења принели будемо, учнимо, да и за даље при краснимъ овимъ свойствама заостану, коима се они сада отликую. Онда ће народъ нашъ јако свимъ вѣковима и бурјама одолѣти моћи.

Даница.

ГЛАСЬ МУДРОСТИ И ИСКУСТВА.

Благородна досетливость увекъ је скоро кѣи узвышенны мыслена, будући се она у томъ состои, да се можемо показати, какови смо, а такођеръ и красне душе, кадъ се годъ познаду, свагда важность свою одерже.

Богатство в највеће спроманиство кадъ се незнанашта съ ныне започети.

Воспитати зовесе темель полагати, где се подъ земљомъ ради, а нишће се не види. — Едно добро воспитано дете је раџунъ безъ пробе.

Деци видисе овай Светъ као једанъ рай; младићима пако као једна увеселителна башта: мужевма је онъ једна многолюдственна варошъ, а старцима онетъ обманитељни мѣнични дућанъ, изъ кога гледе да умакну, и траже, да се у свой гробъ сакрију.

Једанъ вѣранъ слуга јесте сакривено у кући сокровище.

Једна унција искуства вредна је, него једна фунга доброгъ совѣтована.

Злопакъ је као и угљинъ, кои ако и не горе, аљ зато опетъ гарави.

Коренъ Науке одвѣћь је горакъ; али напротивъ нѣнъ плодъ верло је сладакъ.

Кои поради Мудрости свое здравље жертвује, тай много путаји и саму мудростъ сожертвује.

И. ј.

Вилліамъ Кротъ обратіо є очи многогъ света на себе у другой години свога возраста. Онъ се у Норвіху родіо 5. Іуліа 1765. године. Нѣговъ отацъ быо въ искусанъ Дерводѣлъ, кон начини себи оргулѣ, да бы се кадикадъ у нѣнї свираюћи мало позабавio и време провео. Едаредъ у вече кадъ га пріятельница једна, која се добро у свирки ра уживаше, посѣти, и у оргулѣ свирати купно и певати почне, то нињ се мало двогодишніј нѣово дѣтенце тако узнемири, да они узоркъ овогъ нѣговогъ немира никако ни су могли докучити; дакле се найпосле яко неупрепасте, кадъ виде, съ каковимъ усхићенїемъ исто дѣтенце, кадъ є съ нынїе мати и ико оргуља прошла, пружи свое ручице, да и оно свира, и сутра данъ, кадъ га є отацъ кодъ оргуља посадио, како нѣке народны песама аріе, кое су пре неколико путаји отацъ и пріятельница свирали, и оно лепо и сложно садъ посвира. Отъ овога дакле дана свагда су га после пуштали, када є годъ волю добило, у оргулѣ свирати. И тако оно отъ дана до дана свираюћи све аріе свирало, међу кое є често и свое, кое є по природномъ своме дару само наазнило, мешало, кое су свагда верло добро у ушним звониле; ербо се оно отъ онога яко гнушавало, што є ружно у ушним звонило. Сви у Норвіху налазећисе Свирци зажеле дволѣтно ово дѣте видити, кое є звано, да и у многимъ Содружествама явно свира. — Године 1768 отведе га мати у Камбріху, юди, као и у Лондону, красно ово, плавооко отроче са својомъ свиркомъ обиже удивлене побуди. Оно, што є голь само једнпутъ чуло, то є после одма свирати знало. Маљи овай Вилліамъ Кротъ поредъ овогъ мусикальногъ та-ента притижавао є јошти и даръ начертанія. Онъ є јошти онако илађанъ и зеленъ разне предмете красно начертавао, кое є после отъ дана до дана упражняваюћисе тако усовершенствовао, да су нѣгова начертанія и бодисана отъ многи искусни музева са похваломъ пріимлѣна была. А што се Свирке тыцало, ову є онъ урдно и правилно почео учити отъ Професора Кнуретта у Камбріху. И кадъ є ступіо у мужескій свой возрастъ, то є тако у нѣй совершенъ био, да є у Лондону многимъ лекције свирања предавао, явни Професоръ Свирке био, и самъ собоиъ многе аріе у Свирки изнашао.

ПАРНА МАШИНА.

Найвећа парна машвна скоро є у Корнваллу довершена. Она о опредѣлена, да изцерпи Харлемско море. Ціліндеръ гигантске ове машине износи у прекој мѣри 12 стопа (2 хвата). Около грудогъ овогъ ціліндра налазује 15 водни патегача (теглица), отъ коихъ свака 63 палца (5 стопа и 3 палца) у прекомѣри износи.

НЕСРЕТНЫЙ ДОГАДАЙ.

Овы дана догодіосе є овди у Пешти једанъ грозанъ и гиусанъ случај: то єсть, — два војника и јданъ цивилно обученъ невалајлацъ у пољ 10 сатиј ујутру оду у кућу једногъ отићногъ Гражданина именемъ „Мурати“, когъ после дугогъ мучења удаве. Злковцы јошти истый данъ новатани буду, кодъ кои су сатиј и јошти неке друге ствари несрећнога нашли. Отъ новаца ни су могли напита изнети, ерь иу є касса добрымъ шарафија утврђена била. —

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

(Пешта). Дрва су овде около среде Ноемврија слѣдујућу цѣну у шайну имала: као 1 хватъ најболѣ церовине 22—26 фор.; обычне растовине 22—24 фор.; буковине 19—21 фор.; брестовине 17—18 фор.; бѣлебуковине 22—24 фор.; измешаны д'рва 15 форинти. — У Октомврију продато є дерва на 6.333, а за Ноемвриј остало є за продају 8264 хвата. — 24. Ноемвриј дошло є овамо 42 кола са живињомъ изъ Хевешке Вармеће, и на свакіј коли было є једно съ другимъ 600 до 700 комадај веће и мање живиње. — Макаръ да зима настае, то ипакъ непрестанно јошти долазу лађе са воћемъ и купусомъ. Житарица такођер много долази и мимопролази. — Францъ Райхардъ, кој овде са разномъ дневачи тергује, добро се за Пештанце са овомъ снабђо: ерь є онъ изъ Харрахицкогъ Зверинјака у дольной Аутріји находитећисе 800 комадај зецева, 8 ком. елена, 9. ком. кошути; а изъ Спанљука Грофа Єрдеди 600 ком. зецева, 6 ком. елена, 7 ком. кошути; као и са острва Шутта 300 Фазана, 4 дивији свини и т. д. прибавио.

(Буръ), 8. Декемврија. — При садашњемъ лепомъ времену долазе свакіј данъ лађе съ раномъ, и цена є непрестанно средња. Чисто жито пролази по 4 фр. — 4 фр. 12 кр., лошо 3 фр. 30 кр. до 3 фр. 45 кр.; наполица 2 фр. 42 кр. — 3 фр.; ражъ 2 фр. 18 кр. — 2 ф. 24 кр.; ечамъ 1 фр. 39 кр. — 1 фр. 48 кр.; зобъ 1 ф. 33 кр. — 1 фр. 39 кр.; кукурузъ 1 фр. 45 кр. — 1 фр. 51 кр. Б. В. Пож. мер. Цента сена 3 фр. — 3 фр. 15 кр.; аковъ вина 6 — 8 фер. Б. В.

ТЕЧЕНИЕ НОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗИ.

9. Декември. р. 1843.

у Сребру.

Металь.	а 5 1/2	110 7/8
"	а 4 1/2	100 1/4
"	а 3 %	76
Заемъ одѣ 1839.	,	29 1/2
" 1834.	"	750
Банкакціе Комадъ.	"	1657
Естерхазинъ Лозъ	"	56 3/4
Царски дукати.	"	103 1/4

БУДИМСКА ЛУТРИЈА.

отъ 13. Дек. р. №. 78 73 56 52 18

Вућићесе 23. Декември.

Цена раге 15. Декември. р. на Пешти.

шіаці. меровъ, грош. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Жито.	120	110	104
Наполица	80	75	70
Ражъ.	70	68	60
Чамъ.	52	50	46
Зобъ.	50	48	45
Кукурузъ.	53	50	46
Проя.	—	—	—
Жута каша	—	—	—

Станъ Дунава у Пешти.

15. Декември. р. 8'. 6." 6.**

16. Декември. " 8'. 1." 0.**

Да је се свакому на знанѣ: да је Господињь Алоизъ Реешъ изъ свое особите наклонности спрама наши Учителя поклоніо цео добытакъ свога садъ по другій путъ за 1 фр. 12 кр. среб. објавленогъ Шематизму нашему учителскому пензіональному фонду.

У слѣдствио высочайшегъ подъ №гомъ 38306. изданогъ упутствованія являсе одѣ стране верховногъ школа наши Надзирателства: да свакій колена Валахійскогъ мужъ, кои бы желіо званіе дѣйствителногъ Діштриктуални Школа наши управителя у Окружю Вел: Варадскомъ или К. Шебенскомъ (Лугошкомъ) получить, има се кодъ тогожде верховногъ Надзирателства съ писменнымъ прошеніемъ, и нуждными доказателствами до последиѣгъ месеца Ферфуара 1844. лѣта прїavitи. —

Отъ стране Дѣјоводигельства П-шт. Будимскогъ Скоротече училишн- явлеје Почитаемъ Публікуму свакогъ Реда и Чина, да ћемо све оне предмете, кое намъ се, у смотренио разногъ вида продае, ліцитаціе, арендіранія; као и свакій налогъ, буди онъ у какој му драго струци био; такођеръ и Конкурзе у позиванію Суда Мѣничногъ Црава о разнимъ ліцитаціама, и овима подобна, коя бы се годъ чрезъ Новине Народу обзнати и по њему распространити желила, пошљу свагда прїмати, и као што се обично по другимъ Новинама и повременнымъ Листовима отъ једногъ реда плаћа, и мы у наше Листове у свое доба вставляюћи печатати дати; съ коимъ твердо ласкамо себи, да ћемо съ овомъ напомъ препорукомъ и извершениемъ свакой таковой Особи удовлетворити моћи Кромѣ тога пако училишне ављамо и то, да ћемо и отъ сваке струке наручбине (Експедиције) прїмати, и такове свагда точно, у колико намъ скоріе можно буде на определено мѣсто отправляти. Као и свио оны Г. Спичатели, кои жеље, и осимъ Предчишења, своя Књижевна Дѣла свѣту вручити, у Комиссію ћемо узимати и по возможности препоручиваюћи јй продавати. И ово намъ се све по адресу већъ познатомъ (Rosen Platz №. 285.) слати и наручивати може.

Издаватель Димитрий Јовановичъ. — Учредникъ Димитрий Теодоровичъ

(Rosen - Platz № 285.)

У ПЕШТИ словами Баймеловыми.